

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	3Cdo/245/2018
Identifikačné číslo spisu:	7113224140
Dátum vydania rozhodnutia:	28.09.2021
Meno a priezvisko:	JUDr. Mária Trubanová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2021:7113224140.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne G. E., bývajúcej v N., zastúpenej JUDr. Jánom Tajtákom, advokátom, so sídlom v Košiciach, Ondavská 17, proti žalovaným 1/ R. K., bývajúcemu v N., 2/ N. Z., bývajúcemu v N., obaja zastúpení JUDr. Martinom Polákom, advokátom, so sídlom v Košiciach, Poštová 14, o určenie vlastníckeho práva, vedenom na Okresnom súde Košice I pod sp. zn. 13C/388/2013, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach zo 17. mája 2018 sp. zn. 2Co/256/2017, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a .

Žalovaní 1/ a 2/ majú nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Košice I (ďalej aj „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom z 27. januára 2017 č. k. 13C/388/2013-149 zamietol žalobu a priznal žalovaným 1/ a 2/ právo na náhradu trov konania voči žalobkyni vo výške 100 %. Súd prvej inštancie vec právne posúdil podľa § 588, § 37 ods. 1, § 39, § 48 ods. 1 Občianskeho zákonníka zák. č. 40/1964 Zb. v znení neskorších predpisov (ďalej aj „OZ“) a vykonaným dokazovaním mal za preukázané, že žalobkyňa a žalovaný 1/ uzavreli dňa 23. augusta 2010 kúpnu zmluvu, ktorou žalobkyňa ako predávajúca previedla do vlastníctva žalovaného 1/ ako kupujúceho predmetnú nehnuteľnosť, a to byt č. X na prízemí obytného domu na F., spolu so spoluvlastníckym podielom na spoločných častiach, spoločných zariadeniach obytného domu a spoločnej časti pozemku v podiele 397/10000-cin, zapísaný na liste vlastníctva č. XXXXX v katastrálnom území M.. V tejto kúpnej zmluve bola cena uvedená vo výške 1 Eur, pričom v ten istý deň strany kúpnej zmluvy uzavreli Dodatok č. 1, podľa ktorého upravili kúpnu cenu za predmetný byt na cenu 18.000 Eur, ktorú kupujúci vyplatil predávajúcej. Dodatkom č. 2 zvýšili túto kúpnu cenu na 25.000 Eur, ktorá bola v celosti vyplatená žalobkyni prostredníctvom jej otca W. X., ktorý kúpnu zmluvu uzavrel na základe splnomocnenia udeleného mu žalobkyňou. Prvoinštančný súd konštatoval, že ustanovenie § 48 OZ upravuje jeden zo spôsobov, akým je možné jednostranne ukončiť zmluvný vzťah. Zánik zmluvného vzťahu však ešte nemusí znamenať zánik vzájomných práv a povinností zmluvných strán. Spravidla totiž odstúpením od zmluvy vznikajú iné (napríklad zodpovednostné, bezdôvodné obohatenie a pod.) záväzkové vzťahy.

Právne dôsledky odstúpenia od zmluvy majú vo vnútri daného vzťahu tie dôsledky, že zmluvné strany sa musia navzájom vyporiadať podľa zásad o bezdôvodnom obohatení v zmysle § 451 a nasl. OZ. V odôvodnení rozhodnutia súd ďalej poukázal na to, že dňa 2. júla 2013 zaslala žalobkyňa žalovaným 1/ a 2/ odstúpenie od kúpnej zmluvy, v ktorom uviedla, že odstupuje od predmetnej kúpnej zmluvy zo dňa 23. augusta 2010, ktorú uzavrela v tiesni a za nápadne nevýhodných podmienok. Toto odstúpenie od kúpnej zmluvy súd považoval za neplatné, pretože žalobkyňa pred súdom po začatí súdneho konania uviedla, že ona nebola v tiesni, ani kúpnu zmluvu neuzatvárala za nápadne nevýhodných podmienok, pretože vo finančnej tiesni bol jej otec. Žalobkyňa v konaní nepreukázala, v akej tiesni, a za akých nápadne nevýhodných podmienok uzavrela túto kúpnu zmluvu, preto odstúpenie od tejto kúpnej zmluvy je neplatné. Súd ďalej dodal, že odstúpenie od kúpnej zmluvy adresovala žalobkyňa takmer až po 3 rokoch od uzavretia kúpnej zmluvy, pričom ak túto uzavrela v tiesni a za nápadne nevýhodných podmienok, mohla od tejto kúpnej zmluvy odstúpiť oveľa skôr. Žalobkyňa, tak ako aj otec -svedok W. X. tvrdili, že nikdy nechceli predat' predmetnú nehnuteľnosť patriacu žalobkyni, chceli ňou iba zabezpečiť pôžičku, ktorú mal mať otec žalobkyne W. X., vo vzťahu k tretím osobám. Súd neuveril tomuto tvrdeniu, pretože v splnomocnení na predaj bytu, ktoré je súčasťou spisu Katastrálneho úradu v Košiciach sa uvádza, že žalobkyňa splnomocnila svojho otca W. X. ku všetkým právnym úkonom týkajúcim sa predaja bytu a toto splnomocnenie mu udelila dňa 12. augusta 2010. Súd poukázal na znenie článku XI. bod 11.2 kúpnej zmluvy, kde zmluvné strany prehlásili, že túto kúpnu zmluvu si prečítali, jej zneniu porozumeli, dobrovoľne, slobodne a bez nátlakov ju uzavreli a na znak súhlasu ju vlastnoručne podpísali. Z uvedených dôvodov súd predmetnú kúpnu zmluvu v zmysle jej Dodatkov č. 1 a 2 považoval za platnú a žalobu žalobkyne o určenie jej vlastníckeho práva k predmetným nehnuteľnostiam zamietol ako bezdôvodnú. O trovách konania súd rozhodol podľa ustanovenia § 255 ods. 1 Civilného sporového poriadku zák. č. 160/2015 Z. z. v znení neskorších predpisov (ďalej aj „CSP“) a § 262 ods. 1, 2 CSP.

2. Krajský súd v Košiciach (ďalej aj „krajský súd“ alebo „odvolací súd“) na odvolanie žalobkyne rozsudkom zo 17. mája 2018 č. k. 2Co/256/2017-175 rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil a žalovaným 1/ a 2/ priznal proti žalobkyni nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu. Odvolací súd dospel k záveru, že odvolacie dôvody podľa ustanovenia § 365 ods. 1 písm. b/, d/ CSP nie sú dané. Podľa neho odôvodnenie preskúmaného rozsudku je dostatočné, pretože sa v ňom jasným, právne korektným a zrozumiteľným spôsobom súd vyrovnal so všetkými skutkovými a právnymi skutočnosťami, ktoré sú pre rozhodnutie podstatné a právne významné. Odvolací súd nepovažoval za dôvodnú námietku žalobkyne, že sa súd prvej inštancie v odôvodnení svojho rozsudku obmedzil iba na jediný uplatnený dôvod (tieseň), naopak vysporiadal sa aj s otázkou platnosti odstúpenia a žalobkyňou tvrdným nedostatkom vôle, pričom súd dospel k záveru, že zmluva je platná a neboli splnené podmienky na odstúpenie od zmluvy. Konštatoval, že odôvodnenie napadnutého rozsudku je obhájiteľné a rozsudok je preskúmateľný. Podľa odvolacieho súdu ani odvolací dôvod podľa ustanovenia § 365 ods. 1 písm. e/ CSP nebol naplnený. Zdôraznil, že samotná okolnosť, že súd prvej inštancie nevykonal dôkaz navrhnutý stranou sporu, nemôže byť v sporovom konaní spôsobilým odvolacím dôvodom, nakoľko súd nie je povinný vykonať všetky navrhnuté dôkazy. Žalobkyňa v odvolaní konkretizovala, že sa jednalo o nevykonanie ňou navrhnutých dôkazov, ktoré mali osvedčiť „realitnú činnosť“ žalovaných. V tejto súvislosti odvolací súd konštatoval, že aj keď súd prvej inštancie nevykonal žalobkyňou navrhované dôkazy, dôvod takéhoto postupu v odôvodnení rozhodnutia jasne vysvetlil a odvolací súd sa stotožnil s jeho názorom, že tieto dôkazy neboli relevantné pre rozhodnutie o veci (realitná činnosť neosvedčuje nedostatok vôle na strane žalovaných). V danom prípade nebol naplnený ani odvolací dôvod podľa ustanovenia § 365 ods. 1 písm. f/ CSP, keďže súd prvej inštancie vykonal vo veci dokazovanie v potrebnom rozsahu a náležite zistil skutkový stav. Odvolací súd po preskúmaní napadnutého rozsudku z hľadiska skutkových záverov nezistil, že by skutkové zistenia súdu prvej inštancie nezodpovedali vykonaným dôkazom, alebo že by súd vzal do úvahy skutočnosť, ktoré z vykonaných dôkazov nevyplynuli alebo v konaní nevyšli najavo. Uvedené sa vzťahuje aj na vyhodnotenie listinného dôkazu - plnej moci, pričom odvolací súd sa stotožnil s hodnotením tohto dôkazu tak, ako ho realizoval súd prvej inštancie. Súd prvej inštancie v danom prípade skutkové zistenia podradil pod správne hmotnoprávne predpisy a vyvodil z nich správne právne závery o právach a povinnostiach účastníkov konania, preto nebol naplnený ani odvolací dôvod podľa ustanovenia § 365 ods. 1 písm. h/ CSP. Odvolací súd uzavrel, že postupu prvoinstančného súdu v konaní, ani jeho rozhodnutiu nie je možné vytknúť pochybenia

zakladajúce záver o naplnení niektorého z uplatnených odvolacích dôvodov, a preto napadnutý rozsudok vrátane výroku o trovách konania ako vecne správny podľa § 387 ods. 1 a 2 CSP potvrdil.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu podala žalobkyňa (ďalej aj ako „dovolateľka“) dovolanie s poukazom na § 421 ods. 1 písm. a/ CSP a § 432 CSP. Podľa jej názoru sa súd prvej inštancie vo svojom rozhodnutí nevysporiadal s viacerými zásadnými námietkami a obmedzil sa iba na jediný z uplatnených dôvodov neplatnosti zmluvy (prítomnosť tiesne a nápadne nevýhodných podmienok pri uzavretí zmluvy). Odvolací súd tým, že iba konštatoval stotožnenie sa so závermi súdu prvej inštancie a okrem toho poskytol už len výklad zmyslu jednotlivých odvolacích dôvodov uplatnených žalobkyňou, tak nadviazal na, čo do dôvodov neúplný rozsudok súdu prvej inštancie. Právne posúdenie súdom prvej inštancie, s ktorým sa plne stotožnil aj odvolací súd, spočívaajúce vo vyhodnotení zmluvy ako platnej len z dôvodu neprítomnosti tiesne ani nápadne nevýhodných podmienok, pri súčasnom neodôvodnenom opomenutí vysporiadať sa aj s ostatnými tvrdeniami a preukazovanými dôvodmi neplatnosti, pokladala dovolateľka za nesprávne. Najvyšší súd na rozdiel od právneho názoru súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu, dospel zhodne vo viacerých obdobných prípadoch k opačným právnym záverom, tak ako to vyplýva z uznesenia sp. zn. 5 Cdo 204/2011 a rozsudku sp. zn. 3 Cdo 144/2010, ktorý v obdobných veciach, za prítomnosti rovnakých skutkových okolností dospel k záveru o neplatnosti kúpnej zmluvy pre jej rozpor s dobrými mravmi, pre nedostatok vôle zmluvnej strany a pre zastretie právneho úkonu. Žalobkyňa poukázala na neprítomnosť jej vôle pre uskutočnenie úkonu a z toho vyplývajúcu neplatnosť zmluvy a dokonca z dokazovania vyplývajúcu absenciu jej vedomosti o uzavretí zmluvy. Cieľom kúpnej zmluvy bolo zabezpečenie záväzku a išlo tak o jednoznačnú disimuláciu právneho úkonu, v ktorej dôsledku je kúpna zmluva neplatná. Súd vyhodnotil kúpnu zmluvu v zásade len z formálno-právneho hľadiska, ako zmluvu majúcu všetky zákonné náležitosti, a teda ako zmluvu platnú, a to aj napriek zjavne neprimeranej cene, kedy je aj pre formálne posúdenie platnosti zmluvy nevyhnuté zaoberať sa dôvodmi takto nízkej ceny. Absolútnu neplatnosť zmluvy žalobkyňa ďalej odôvodňuje aj rozporom s ustanoveniami § 39 OZ, a to jednak z dôvodu, že obchádza zákon (po formálnej stránke zmluva priamo zákonu neodporuje, ale účinky ktoré sú zmluvou zamýšľané, zmysel zákona obchádzajú, keďže zabezpečenie záväzkov sa zásadne nedosahuje prostredníctvom prevodu práva) a jednak z dôvodu, že sa tento právny úkon prieči dobrým mravom vzhľadom na hrubý nepomer protiplnenia poskytnutého za nadobudnutý byt. To, že hrubý nepomer vzájomného protiplnenia bolo potrebné už v čase uzavretia kúpnej zmluvy považovať za rozporný s dobrými mravmi, a teda majúci za následok neplatnosť zmluvy, je zjavné z neskoršej novelizácie OZ, kde bol zákonodarcom začlenený nový § 39a s označením „Úžera“. Hoc v čase uzavretia predmetné ustanovenie nebolo v OZ prítomné, čo znamená, že nemožno zmluvu označiť za priamo odporujúcu zákonu, možno ju však v plnom rozsahu považovať za priečiacu sa dobrým mravom, pretože práve rozpornosť takéhoto konania s dobrými mravmi primälo zákonodarcu ustanoviť zákaz takéhoto konania. Navrhla rozsudok krajského súdu zrušiť a rovnako zrušiť aj rozsudok okresného súdu a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

4. Žalovaní 1/ a 2/ v písomnom vyjadrení k dovolaniu žalobkyne uviedli, že súd prvej inštancie, ako aj odvolací súd vykonali všetky relevantné navrhované dôkazy, čím získali dostatočný podklad pre meritorne rozhodnutie, zistené skutkové okolnosti správne právne posúdili a rozhodli v súlade so zákonom. Navrhli, aby najvyšší súd zamietol dovolanie žalobkyne ako nedôvodné a priznal im náhradu trov dovolacieho konania v rozsahu 100 %.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v zákonnej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania a bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie ako neprípustné treba odmietnuť.

6. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu (viď napríklad rozhodnutia

najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 113/2012, 2 Cdo 132/2013, 3 Cdo 18/2013, 4 Cdo 280/2013, 5 Cdo 275/2013, 6 Cdo 107/2012 a 7 Cdo 92/2012, ktoré sú aktuálne aj za súčasnej procesnoprávnej úpravy).

7. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na príslušnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšej inštancie, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania (por. rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 6/2014, 3 Cdo 357/2015, 4 Cdo 1176/2015, 5 Cdo 255/2014, 8 Cdo 400/2015).

7.1. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu. Právnu úpravu dovolania a dovolacieho konania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých sa môže táto výnimka uplatniť, nemožno v žiadnom prípade interpretovať rozširujúco; namiesto je tu skôr reštriktívny výklad (porovnaj rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 348/2013, 3 Cdo 319/2013, 3 Cdo 357/2016, 3 ECdo 154/2013, 3 Cdo 208/2014).

7.2. Narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená (meritórnym rozhodnutím) musí byť vyvážené sprísnenými podmienkami prípustnosti - to platí o všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch. Ak by dovolací súd bez ohľadu na neprípustnosť dovolania pristúpil k posúdeniu vecnej správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu a na tom základe ho prípadne zrušil, porušil by základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej procesnej strane (porovnaj rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 172/03).

8. Naznačenej mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. Z ustanovenia § 419 CSP vyplýva, že proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú špecifikované v ustanoveniach § 420 CSP (prípustnosť dovolania pre vady zmätočnosti) a § 421 CSP (prípustnosť dovolania pre riešenie právnej otázky). Právna úprava dovolacieho konania obsiahnutá v CSP dôsledne odlišuje prípustnosť a dôvodnosť dovolania.

9. Dovolací súd považuje za potrebné zdôrazniť aj to, že dovolacie konanie má od účinnosti Civilného sporového poriadku povahu typického „advokátskeho procesu“, a to nielen vzhľadom na znenie nového sporového poriadku. Spracovaniu dovolania a celkovej kvalite zastupovania dovolateľa musí advokát nevyhnutne venovať zvýšenú pozornosť. Dovolací proces je v porovnaní s predchádzajúcou právnou úpravou podstatne rigoróznejší a odborne náročnejší. Z hľadiska posúdenia prípustnosti dovolania je teda podstatné správne vymedzenie dovolacích dôvodov spôsobom upraveným v zákone (§ 431 až § 435 CSP), a to v nadväznosti na konkrétne, dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu. Pokiaľ nie sú splnené procesné podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania, nemožno dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu podrobiť vecnému preskúmaniu v dovolacom konaní.

10. Žalobkyňa tvrdí, že prípustnosť jej dovolania je daná podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, v zmysle ktorého je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu.

11. Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

12. Zo zákonného znenia ustanovenia § 421 ods. 1 CSP je zrejmé, že na to, aby mohol dovolací súd

podrobiť dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu vecnému preskúmaniu v dovolacom konaní z hľadiska namietaného nesprávneho právneho posúdenia vecí, musia byť splnené predpoklady prípustnosti dovolania zodpovedajúce niektorému zo spôsobov riešenia tej právnej otázky, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, uvedeného pod písmenom a/ až c/ ustanovenia § 421 ods. 1 CSP a tiež podmienky dovolacieho konania, medzi ktoré okrem iného patrí riadne odôvodnenie dovolania prípustnými dovolacími dôvodmi a spôsobom vymedzeným v zákone (§ 431 až § 435 CSP).

13. V ustanovení § 421 CSP je výslovne zakotvená záväznosť judikatúry ako nepriama záväznosť vyplývajúca z jej osobitnej povahy, kde rozpor s judikatúrou zakladá možnosť dovolacieho prieskumu.

14. V prípade dovolania, prípustnosť ktorého vyvodzuje dovolateľ z § 421 ods. 1 CSP, má viazanosť dovolacieho súdu dovolacími dôvodmi (§ 440 CSP) kľúčový význam. Závery o (ne)prípustnosti dovolania prijíma dovolací súd na základe dôvodov uvedených dovolateľom (porovnaj § 432 CSP). Výsledok posúdenia prípustnosti dovolania je teda podmienený tým, ako dovolateľ súdu vysvetlí (konkretizuje a doloží), že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia konkrétnej dovolateľom označenej právnej otázky.

15. Len konkrétne označenie právnej otázky, ktorú podľa dovolateľa riešil odvolací súd nesprávne, umožňuje dovolaciemu súdu posúdiť, či ide skutočne o právnu otázku, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a či sa pri jej riešení odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (§ 421 ods. 1 písm. a/ CSP).

16. Aby určitá otázka mohla byť relevantná z hľadiska § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, musí mať zreteľné charakteristické znaky. Predovšetkým musí ísť o otázku právnu (teda v žiadnom prípade nie o skutkovú otázku). Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že otázkou riešenou odvolacím súdom sa tu rozumie tak otázka hmotnoprávna (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj procesnoprávna (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). Musí ísť o právnu otázku, ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil rozhodnutie napadnuté dovolaním. Právna otázka, na vyriešení ktorej nespočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu (vyriešenie ktorej neviedlo k záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu), i keby bola prípadne v priebehu konania súdmi posudzovaná, nemôže byť považovaná za významnú z hľadiska tohto ustanovenia. Otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 písm. a/ CSP musí byť procesnou stranou nastolená v dovolaní (a to jasným, určitým a zrozumiteľným spôsobom).

16.1. Pokiaľ procesná strana v dovolaní, prípustnosť ktorého vyvodzuje z § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, nevymedzí právnu otázku a neoznačí ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu, od ktorej sa podľa jeho názoru odvolací súd odklonil, dovolací súd nemôže svoje rozhodnutie založiť na domnienkach alebo predpokladoch o tom, ktorú otázku a ktorý judikát, stanovisko alebo rozhodnutie mal dovolateľ na mysli; v opačnom prípade by jeho rozhodnutie mohlo byť neefektívne a nedosahujúce zákonom určený cieľ. V prípade absencie vymedzenia právnej otázky a nekonkretizovania podstaty odklonu o d ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu nemôže najvyšší súd pristúpiť ani k posudzovaniu všetkých procesnoprávných a hmotnoprávných otázok, ktoré pred ním riešili súd prvej inštancie a odvolací súd; v opačnom prípade by uskutočnil procesne neprípustný bezbrehý dovolací prieskum priechiaci sa nielen (všeobecne) novej koncepcii právnej úpravy dovolania a dovolacieho konania zvolenej v CSP, ale aj (konkrétne) cieľu sledovanému ustanovením § 421 ods. 1 CSP (napr. sp. zn. 8 Cdo 50/2017).

17. Pre právnu otázku, ktorú má na mysli § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, je charakteristický „odklon“ jej riešenia, ktorý zvolil odvolací súd, od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Ide tu teda o situáciu, v ktorej sa už rozhodovanie senátov dovolacieho súdu ustálilo na určitom riešení právnej otázky, odvolací súd sa však svojím rozhodnutím odklonil od „ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu“. Dovolací súd k tomu v rozhodnutí sp. zn. 3 Cdo 6/2017 (podobne tiež v rozhodnutiach sp. zn. 2 Cdo 203/2016, 3 Cdo 235/2016, 4 Cdo 95/2017, 6 Cdo 123/2017 a 7 Cdo 140/2017) uviedol, že v dovolaní, ktorého prípustnosť sa opiera o § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, by mal dovolateľ: a/ konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, b/ vysvetliť (a označením

konkrétneho stanoviska, judikátu alebo rozhodnutia najvyššieho súdu doložiť), v čom sa riešenie právnej otázky odvolacím súdom odklonilo od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, c/ uviesť, ako by mala byť táto otázka správne riešená.

17.1. Odklon od rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (§ 421 ods. 1 písm. a/ CSP) ako dôvod prípustnosti dovolania sa „viaže na ustálenú judikatúru najvyššieho súdu, ktorá nebola rešpektovaná zo strany odvolacieho súdu, a to v tom, že odvolací súd zaujal iný právny záver, než aký v konkrétnej právnej otázke zaujal najvyšší súd v rozhodnutiach, ktoré boli zverejnené ako súdne rozhodnutia zásadného významu v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky“ (pozri Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok, Komentár, Praha: C. H. Beck, 2016, s. 1382).

18. Dovolateľka v súvislosti s dovolacím dôvodom uvedeným v § 421 ods. 1 písm. a/ CSP však neformulovala a nekonkretizovala žiadnu právnu otázku. Z obsahu jej dovolania vyplýva, že „len“ nesúhlasí so záverom súdov o platnosti kúpnej zmluvy uzatvorenej medzi žalobkyňou a žalovaným 1/ dňa 23. augusta 2010 v zmysle jej dodatkov za aplikácie § 588, § 37 ods. 1, § 39 a § 48 ods. 1 OZ, avšak bez konkrétneho vymedzenia právnej otázky, vo vzťahu ku ktorej sa mal odvolací súd odkloniť od ustálenej súdnej praxe dovolacieho súdu.

18.1. Skutočnosť, že dovolateľka nesúhlasí so záverom o platnosti kúpnej zmluvy a na tom základe zamietnutí jej žaloby o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti, ktorá bola predmetom prevodu titulom uzatvorenej kúpnej zmluvy, sama osebe nemôže byť spôsobilá založiť prípustnosť jej dovolania v zmysle § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, pretože tento záver súdov bol výsledkom procesu komplexného vyhodnotenia skutkových okolností prejednávanej veci, ktoré v konaní vyšli najavo, a ktoré v rámci zásady voľného hodnotenia dôkazov súdy viedli k právnomu záveru a prijatiu ich rozhodnutia. Pokiaľ teda dovolateľka namietala nesprávnosť skutkových zistení a vyhodnotenia dôkazov odvolacím súdom (aj súdom prvej inštancie); touto nesprávnosťou však nie je možné odôvodniť dovolanie, ktorého prípustnosť dovolateľka vyvodzuje z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ CSP. Sama polemika dovolateľky s právnymi závermi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo len kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu právnej otázky, významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v § 421 ods. 1 písm. a/ CSP a § 432 ods. 2 CSP (porovnaj rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 36/2017, 2 Cdo 5/2017, 3 Cdo 74/2017, 4 Cdo 95/2017, 5 Cdo 87/2017).

19. Žalobkyňa tiež tvrdila, že právne posúdenie súdmi nižšej inštancie spočívajúce vo vyhodnotení kúpnej zmluvy ako platnej len z dôvodu neprítomnosti tiesne ani nápadne nevýhodných podmienok a súčasnom neodôvodnenom opomenutí vysporiadať sa aj s ostatnými tvrdenými a preukazovanými dôvodmi neplatnosti (uvedený dôvod by bolo možné skôr podriaďiť pod § 420 písm. f/ CSP, čo však dovolateľka výslovne nenamietala) nekorešponduje obsahu spisu a ani samotným rozsudkom súdov nižšej inštancie chápaných v ich organickej /kompletizujúcej/ jednote (viď rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08, tiež rozsudok okresného súdu body 15. a nasl. a rozsudok odvolacieho súdu body 7. a nasl.). Aj ďalšie tvrdenie dovolateľky, že najvyšší súd na rozdiel od právneho názoru súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu, dospel zhodne vo viacerých obdobných prípadoch k opačným právnym záverom (viď uznesenie sp. zn. 5 Cdo 204/2011 a rozsudok sp. zn. 3 Cdo 144/2010), ktorý v obdobných veciach, za prítomnosti rovnakých skutkových okolností dospel k záveru o neplatnosti kúpnej zmluvy pre jej rozpor s dobrými mravmi, pre nedostatok vôle zmluvnej strany a pre zastretie právneho úkonu, preukázané nebolo, pretože záver o tom, že sa jedná o obdobné veci a rovnaké skutkové okolnosti, bol záver dovolateľky a nie súdu. Uvedený záver dovolateľky len opätovne potvrdzuje jej námietku voči skutkovým zisteniam súdov nižších inštancií, čo dovolací súd nie je oprávnený preskúmať a ani formulovať nové skutkové závery, pretože (na rozdiel od súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu) v dovolacom konaní nemá možnosť vykonávať dokazovanie - porovnaj ustanovenie § 442 CSP, v zmysle ktorého je dovolací súd viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd. Dovolanie nepredstavuje opravný prostriedok, ktorý by mal slúžiť na odstránenie nedostatkov pri ustálení skutkového stavu veci. Dovolací súd nie je treťou inštanciou, primárne je súdom právnym, nie skutkovým, a preto sa ním nemožno domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi nižšej inštancie a ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania (pozri Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový

poriadok, Komentár, Praha: C. H. Beck, 2016, s. 432).

19.1. Pokiaľ dovolaťka poukazovala na rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 144/2010, uvedené rozhodnutie vzhľadom na prípustnosť dovolania (§ 238 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku č. 99/1963 Zb. v platnom znení), čo nie je daný prípad, naozaj riešilo otázku (ne)platnosti kúpnej zmluvy meritórnym preskúmaním dovolaním napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu, ktorý v spore o určenie vlastníckeho práva v časti potvrdil zamietajúci rozsudok súdu prvej inštancie vo vzťahu k žalovaným 1/ a 2/ a 5/ a v časti zmenil vo vzťahu k žalovaným 3/ a 4/ tak, že určil žalobcu za vlastníka nehnuteľností. Podstatné ale je, že v ňom vyslovené právne závery vychádzali z konkrétnych skutkových okolností prejednávanej veci, keď najvyšší súd v rozsudku sp. zn. 3 Cdo 144/2010 medziiným uviedol: „(...) Na to, že v skutkovom rámci, danom individuálnymi okolnosťami preskúmvanej veci, majú osobitný význam právne úkony žalobcu a žalovaného 1/ z 19. januára 2000, poukázali už nielen sudy nižších stupňov, ale tiež dovolací súd v predchádzajúcom dovolacom konaní. Otázku platnosti kúpnej zmluvy z uvedeného dňa bolo aj podľa názoru dovolacieho súdu potrebné riešiť ako prejudiciálnu. (...) V danom prípade bolo výsledkami vykonaného dokazovania preukázané, že účastníci zmluvy označenej ako „kúpna zmluva“ len predstierali uzatvorenie kúpnej zmluvy, pretože v skutočnosti mali vôľu zabezpečiť pohľadávku žalovaného 1/ zo zmluvy o pôžičke, ktorú uzatvoril so žalobcom. (...) Z uvedeného odvolací súd vyvodil, že dôvodom uzavretia kúpnej zmluvy v skutočnosti nebolo to, čo sa vo všeobecnosti sleduje takýmto právnym úkonom (výmena vecí za peniaze), ale zabezpečenie pohľadávky žalovaného 1/ voči žalobcovi formou tzv. prepádneho zálohu. Uvedený záver odvolacieho súdu má podklad vo vykonanom dokazovaní a za správny ho považuje tiež dovolací súd. (...)“

19.2. Pokiaľ dovolaťka poukazovala na uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 5 Cdo 204/2011, predmetom ktorého konania bolo určenie neplatnosti kúpnej zmluvy a iné, v ktorom konaní sa najvyšší súd ani nezaoberal napadnutým rozsudkom odvolacieho súdu z hľadiska jeho vecnej správnosti vzhľadom na odmietnutie dovolania pre jeho neprípustnosť, t. j. v citovanom rozhodnutí najvyššieho súdu sp. zn. 5 Cdo 204/2011 najvyšší súd neformuloval určité právne názory z hľadiska vecnej podstaty sporu, preto ho nemožno považovať za ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu v zmysle § 421 ods. 1 písm. a/ CSP.

19.3. Pokiaľ teda žalobkyňa tvrdí, že právny záver odvolacieho súdu v preskúmvanej veci vychádzajúci zo skutkového stavu zisteného súdom prvej inštancie, predstavuje odklon od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, robí tak neopodstatnene. Je totiž zjavné, že žalobkyňa síce formálne odôvodnila dovolanie nesprávnosťou právneho posúdenia veci súdmi nižšej inštancie v zmysle ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, ale podstatná časť jej dovolacej argumentácie smeruje voči ne/vykonanému dokazovaniu, vyhodnoteniu dôkazov a s tým súvisiace nesprávnosti (aj neúplnosť) skutkových zistení súdmi nižšej inštancie. V tejto súvislosti dovolací súd pripomína, že riešenie skutkovej otázky je v civilnom sporovom konaní spojené s obstarávaním skutkových poznatkov súdu v procese dokazovania; pri jej riešení sa súd zameriava na skutkové okolnosti významné napríklad z hľadiska toho, čo a kedy sa stalo alebo malo stať, čo (ne)urobil žalobca alebo žalovaný, čo (ne)bolo dohodnuté, či a aké skutočnosti nastali po konaní (opomenutí konania) niektorej fyzickej alebo právnickej osoby, čo obsahuje určitá listina, čo vypovedal svedok, čo uviedol znalec, atď. Na rozdiel od toho riešenie právnej otázky prebieha v procese právneho posudzovania veci, pri ktorom súd uvažuje o určitej právnej norme, jej obsahu, zmyslu a účelu, normu interpretuje a zo svojich skutkových zistení (to znamená po vyriešení skutkových otázok a na ich podklade) prijíma právne závery o (ne)existencii dôvodu pre aplikovanie predmetnej právnej normy na posudzovaný prípad. Dovolaťkou uvádzané námietky preto nemohli viesť k založeniu prípustnosti jej dovolania z hľadiska § 421 ods. 1 písm. a/ CSP.

20. Zhrnúc vyššie uvedené dovolací súd môže len konštatovať, že prípustnosť dovolania uplatneného dovolaťkou podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ CSP nie je daná, preto dovolanie žalobkyne odmietol v zmysle § 447 písm. f/ CSP.

21. Najvyšší súd rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania o dovolaní neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

22. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.